HISTORICAL SCIENCE AT THE UNIVERSITY OF CHERNIVTSI: RESEARCH, PROFESSIONAL TRAINING, AND PROMINENT FIGURES

MONOGRAPH

Dedication to the 150th anniversary
of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

IZDEVNIECĪBA
BALTIJA
PUBLISHING
2025

UDC 94(082)
Hi894

Team of authors:
Balukh Oleksii, Bodnariuk Bohdan, Vorotniak Ivan, Herehova Svitlana, Hlibishchuk Mykola, Huivaniuk Mykola, Dobrzhanskyi Oleksandr, Ilkiv Mykola, Kovalets Taras, Kozholianko Olena, Makar Vitalii, Makar Yurii, Melnychuk Liubov, Piddubnyi Ihor, Rusnak Oleksandr, Sych Oleksandr, Skoreiko Hanna, Strutynskyi Vladyslav, Fisanov Volodymyr, Khrystan Nazarii, Chuchko Mykhailo, Shyliuk Oleh, Yurii Mykhailo, Yatseniuk Halyna

Reviewers:

Oleksandr Reient, DSc (History), Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (Institute of History of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine);

Mykola Lytvyn, DSc (History), Professor (Ivan Krypyakevych Institute of Ukrainian Studies, National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv);

Ștefan Purici, DSc (History), Professor (Ștefan cel Mare University of Suceava, Romania)

Hi894 **Historical Science** at the University of Chernivtsi: Research, Professional Training, and Prominent Figures : Monograph / Edited by O. Dobrzhanskyi. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 592 p. : il.

ISBN 978-9934-26-594-5

DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-594-5

The monograph covers the history of the formation and development of historical science at Yuriy Fedkovych Chernivtsi University, which celebrated its 150th anniversary in 2025. The features of research and training of historians in the Austrian, Romanian, Soviet periods and in modern conditions are shown. The most important areas of research are highlighted, and information about the most famous historians is provided.

For scholars, teachers of higher and secondary education institutions, students, and anyone interested in the history of historical science at Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.

UDC 94(082)

ISBN 978-9934-26-594-5

© Team of authors, 2025

ІСТОРИЧНА НАУКА В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ФАХОВА ПІДГОТОВКА, ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

МОНОГРАФІЯ

До 150-річного ювілею
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

IZDEVNIECĪBA
BALTIJA
PUBLISHING
2025

УДК 930:378.4(477.85)ЧНУ"452*150"
І-90

Авторський колектив:
Балух Олексій, Боднарюк Богдан, Воротняк Іван, Герегова Світлана, Глібіщук Микола, Гуйванюк Микола, Добржанський Олександр, Ільків Микола, Ковалець Тарас, Кожолянко Олена, Макар Віталій, Макар Юрій, Мельничук Любов, Піддубний Ігор, Руснак Олександр, Сич Олександр, Скорейко Ганна, Струтинський Владислав, Фісанов Володимир, Христан Назарій, Чучко Михайло, Шилюк Олег, Юрій Михайло, Яценюк Галина

Рецензенти:
Олександр Реєнт, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України (Інститут історії України НАН України);
Микола Литвин, доктор історичних наук, професор (Інститут українознавства ім. І. Крипякевича НАН України);
Степан Пурич, доктор історичних наук, професор (Румунія, Сучавський університет ім. Штефана чел Маре)

Історична наука в Чернівецькому університеті: наукові дослідження, фахова підготовка, визначні постаті. До 150-річного ювілею Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича : монографія / за ред. О. Добржанського. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 592 с. : іл.
І-90

ISBN 978-9934-26-594-5
DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-594-5

У монографії висвітлюється історія становлення та розвитку історичної науки в Чернівецькому університеті імені Юрія Федьковича, який у 2025 році відзначив своє 150-річчя. Показано особливості наукових досліджень і підготовки істориків в австрійський, румунський, радянський періоди та в сучасних умовах. Виділено найважливіші напрями досліджень, подано інформацію про найвідоміших істориків.

Призначено для науковців, викладачів закладів вищої та середньої освіти, студентів, усіх, хто цікавиться історією історичної науки в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

УДК 930:378.4(477.85)ЧНУ"452*150"

ISBN 978-9934-26-594-5

© Авторський колектив, 2025

CONTENTS

INTRODUCTION (O. Dobrzhanskyi) 12

CHAPTER I
THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF HISTORICAL SCHOLARSHIP FROM THE FOUNDING OF THE UNIVERSITY TO THE PRESENT DAY 15

1.1 HISTORICAL SCIENCE IN THE AUSTRIAN PERIOD (O. Dobrzhanskyi, M. Chuchko) 15

1.2 PECULIARITIES OF THE DEVELOPMENT OF HISTORICAL STUDIES DURING BUKOVYNA'S INCLUSION IN ROMANIA (I. Piddubnyi) 57

1.3 UNDER IDEOLOGICAL PRESSURE: THE FACULTY OF HISTORY DURING THE SOVIET PERIOD (O. Rusnak, O. Sych, M. Yurii) 86

1.4 UNIVERSITY HISTORICAL SCHOLARSHIP IN INDEPENDENT UKRAINE: OVERCOMING PAST CONCEPTS, THEMATIC DIVERSITY, AND INTEGRATION INTO THE INTERNATIONAL ACADEMIC COMMUNITY (M. Hlibishchuk, H. Skoreiko, N. Khrystan) 124

CHAPTER II
FORMATION AND DEVELOPMENT OF SPECIFIC FIELDS OF HISTORICAL RESEARCH AT CHERNIVTSI UNIVERSITY 183

2.1 THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF BUKOVYNIAN STUDIES AS A SEPARATE RESEARCH FIELD (O. Dobrzhanskyi, H. Piddubnyi, H. Skoreiko, M. Chuchko) 183

2.2 ARCHAEOLOGICAL RESEARCH (M. Ilkiv) 213

2.3 ETHNOLOGICAL STUDIES (D. Vorotniak, O. Kozholianko) 241

2.4 MEDIEVAL STUDIES: PECULIARITIES OF FORMATION AND DEVELOPMENT (B. Bodnariuk, N. Khrystan) 264

2.5 RESEARCH ON THE HISTORY OF THE FIRST WORLD WAR (V. Fisanov, M. Hlibishchuk) 283

2.6 POLISH STUDIES (O. Dobrzhanskyi, V. Makar, Yu. Makar, V. Strutynskyi) . . . 307

2.7 CANADIAN STUDIES (V. Makar, Yu. Makar, O. Sych) . . . 329

2.8 HISTORY OF THE UKRAINIAN COSSACKS (T. Kovalets, H. Yatseniuk) . . . 350

2.9 RESEARCH ON THE HISTORY OF ROMANIA (I. Piddubnyi, L. Melnychuk) . . . 369

2.10 SPECIALIZED DISSERTATION COUNCIL IN HISTORY (1994–2024): A COMPREHENSIVE OVERVIEW OF DEFENDED THESES (O. Dobrzhanskyi, Yu. Makar, H. Skoreiko, O. Shyliuk) . . . 389

2.11 "HISTORY JOURNAL OF YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY" AS AN INSTITUTIONAL PLATFORM FOR HISTORICAL STUDIES (1996–2024) (M. Huivaniuk) . . . 399

CHAPTER III
PROMINENT FIGURES IN HISTORICAL SCHOLARSHIP AT CHERNIVTSI UNIVERSITY . . . 417

3.1 LIFE AND ACADEMIC WORK OF FERDINAND TZIGLAUER VON BLUMENTHAL (O. Dobrzhanskyi) . . . 417

3.2 HISTORIAN, ETHNOLOGIST, AND LOCAL STUDIES SCHOLAR – PROFESSOR RAIMUND FRIEDRICH KAINDL (O. Dobrzhanskyi, M. Chuchko) . . . 427

3.3 PROFESSOR STEPAN SMAL-STOTSKYI AS A HISTORIAN (O. Dobrzhanskyi) . . . 441

3.4 JOHANN POLEK AS A PROMOTER OF BUKOVYNIAN STUDIES (O. Dobrzhanskyi) . . . 452

3.5 ION NISTOR AS A HISTORIAN AND STATESMAN (I. Piddubnyi) . . . 462

3.6 PROFESSOR SIMEON RELI AS A SCHOLAR OF CHURCH HISTORY (M. Chuchko) . . . 474

3.7 TEODOR BALAN AS A HISTORIAN AND ARCHEOGRAPHER (O. Rusnak) . . . 483

3.8 VOLODYMYR HOLOBUTSKYI AS A PERSONALITY, EDUCATOR, AND SCHOLAR OF COSSACK HISTORY (T. Kovalets, H. Yatseniuk) . . . 492

3.9 MAMEDKESIR ALEKBERLI AS AN AZERBAIJANI RESEARCHER OF UKRAINIAN HISTORY (O. Balukh) . . . 502

3.10 PROFESSOR YEVHEN CHEREZOV'S LIFE AND ACADEMIC PATH (B. Bodnariuk) . . . 511

3.11 IVAN HRYTSENKO AS ONE OF THE FOUNDERS OF THE FACULTY OF HISTORY (H. Skoreiko, O. Balukh) . . . 521

3.12 PAVLO MYKHAILYNA AS A NOTED HISTORIAN AND FIRST HEAD OF THE DEPARTMENT OF UKRAINIAN HISTORY (S. Herehova) . . . 532

3.13 BORYS TYMOSHCHUK AS THE FOUNDER OF THE BUKOVYNIAN ARCHAEOLOGICAL SCHOOL (M. Ilkiv) . . . 545

3.14 PETRO BRYTSKYI AS AN EDUCATOR AND SCHOLAR (M. Yurii, N. Khrystan) . . . 557

3.15 HEORHII KOZHOLIANKO AS AN ETHNOGRAPHER PROFESSOR (I. Vorotniak) . . . 566

3.16 VASYL BOTUSHANSKYI AS A TIRELESS RESEARCHER OF BUKOVYNA'S PAST (M. Huivaniuk, O. Dobrzhanskyi) . . . 576

AFTERWORD (O. Dobrzhanskyi) . . . 587

ABOUT THE AUTHORS . . . 589

ЗМІСТ

ВСТУП (О. Добржанський) 12

РОЗДІЛ І
СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ ВІД ЧАСУ ЗАСНУВАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО СЬОГОДЕННЯ 15

1.1 ІСТОРИЧНА НАУКА В АВСТРІЙСЬКИЙ ПЕРІОД (О. Добржанський, М. Чучко) 15

1.2 ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ СТУДІЙ У ЧАСИ ПЕРЕБУВАННЯ БУКОВИНИ В СКЛАДІ РУМУНІЇ (І. Піддубний) 57

1.3 В УМОВАХ ІДЕОЛОГІЧНОГО ТИСКУ. ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ У РАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД (О. Руснак, О. Сич, М. Юрій) 86

1.4 ІСТОРИЧНА НАУКА УНІВЕРСИТЕТУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: ПОДОЛАННЯ МИНУЛИХ КОНЦЕПЦІЙ, ТЕМАТИЧНЕ РОЗМАЇТТЯ, ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ПРОСТІР (М. Глібіщук, Г. Скорейко, Н. Христан) 124

РОЗДІЛ ІІ
ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ОКРЕМИХ НАПРЯМІВ ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 183

2.1 СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК БУКОВИНОЗНАВСТВА ЯК ОКРЕМОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО НАПРЯМУ (О. Добржанський, Г. Піддубний, Г. Скорейко, М. Чучко) 183

2.2 АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ (М. Ільків) 213

2.3 ЕТНОЛОГІЧНІ СТУДІЇ (І. Воротняк, О. Кожолянко) 241

2.4 МЕДІЄВІСТИКА – ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ (Б. Боднарюк, Н. Христан) 264

2.5 ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (В. Фісанов, М. Глібіщук) 283

2.6 ПОЛОНІСТИКА (О. Добржанський, В. Макар, Ю. Макар, В. Струтинський) . . . 307

2.7 КАНАДОЗНАВСТВО (В. Макар, Ю. Макар, О. Сич) . . . 329

2.8 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (Т. Ковалець, Г. Яценюк) . . . 350

2.9 ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ РУМУНІЇ (І. Піддубний, Л. Мельничук) . . . 369

2.10 СПЕЦІАЛІЗОВАНА РАДА ІЗ ЗАХИСТУ ДОКТОРСЬКИХ І КАНДИДАТСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ З ІСТОРІЇ (1994–2024). КОМПЛЕКСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХИЩЕНИХ ДИСЕРТАЦІЙ (О. Добржанський, Ю. Макар, Г. Скорейко, О. Шилюк) . . . 389

2.11 «НАУКОВИЙ ВІСНИК ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ. ІСТОРІЯ» ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ПЛАТФОРМА ІСТОРИЧНИХ СТУДІЙ (1996–2024 РР.) (М. Гуйванюк) . . . 399

РОЗДІЛ ІІІ
ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ . . . 417

3.1 ЖИТТЯ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ФЕРДИНАНДА ЦИГЛАУЕРА ФОН БЛУМЕНТАЛЯ (О. Добржанський) . . . 417

3.2 ІСТОРИК, ЕТНОЛОГ, КРАЄЗНАВЕЦЬ – ПРОФЕСОР РАЙМУНД ФРІДРІХ КАЙНДЛЬ (О. Добржанський, М. Чучко) . . . 427

3.3 ПРОФЕСОР СТЕПАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ ЯК ІСТОРИК (О. Добржанський) . . . 441

3.4 ПОДВИЖНИК БУКОВИНОЗНАВСТВА ЙОГАН ПОЛЕК (О. Добржанський) . . . 452

3.5 ІОН НІСТОР – ІСТОРИК І ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ (І. Піддубний) . . . 462

3.6 ПРОФЕСОР СІМЕОН РЕЛІ – ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ (М. Чучко) . . . 474

3.7 ДОСЛІДНИК ТА АРХЕОГРАФ ТЕОДОР БЕЛАН (О. Руснак) . . . 483

3.8 ВОЛОДИМИР ГОЛОБУЦЬКИЙ – ЛЮДИНА, ПЕДАГОГ, ІСТОРИК-КОЗАКОЗНАВЕЦЬ (Т. Ковалець, Г. Яценюк) . . . 492

3.9 МАМЕДКЕСИР АЛЕКБЕРЛІ – АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (О. Балух) . . . 502

3.10 ЖИТТЄВИЙ І НАУКОВИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА ЄВГЕНА ЧЕРЕЗОВА (Б. Боднарюк) . . . 511

3.11 ІВАН ГРИЦЕНКО – ОДИН ІЗ ФУНДАТОРІВ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (О. Балух, Г. Скорейко) . . . 521

3.12 ПАВЛО МИХАЙЛИНА – ВІДОМИЙ ІСТОРИК, ПЕРШИЙ ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (С. Герегова) . . . 532

3.13 БОРИС ТИМОЩУК – ЗАСНОВНИК ШКОЛИ БУКОВИНСЬКИХ АРХЕОЛОГІВ (М. Ільків) . . . 545

3.14 ПЕТРО БРИЦЬКИЙ – ВИКЛАДАЧ І НАУКОВЕЦЬ (М. Юрій , Н. Христан) . . . 557

3.15 ЕТНОГРАФ, ПРОФЕСОР ГЕОРГІЙ КОЖОЛЯНКО (І. Воротняк) . . . 566

3.16 ВАСИЛЬ БОТУШАНСЬКИЙ – НЕВТОМНИЙ ДОСЛІДНИК МИНУЛОГО БУКОВИНИ (О. Добржанський) . . . 576

ПІСЛЯМОВА (О. Добржанський) . . . 587

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ . . . 589

якісні, але загалом рівень досліджень з погляду застосування сучасних методів, джерельної бази, аналітичного осмислення значно зріс. Найбільших успіхів досягнуто в історико-краєзнавчому дослідженні австрійського періоду. Послідовно розвиваються дослідження доби Молдавського князівства, міжвоєнного періоду, часів Другої світової війни. Радянський період ще потребує осмислення та новітніх методологічних підходів.

2.2 АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ*

Микола Ільків

Час, коли було засновано Чернівецький університет, припав на період становлення археології як науки. Тому тодішні дослідники нерідко вкладали в цей термін дещо відмінний зміст, зокрема й такі напрями, які фактично не є предметом вивчення сучасної археології. Наприклад, науковий пошук був спрямований не лише на дослідження шляхом проведення розкопок, а й на студії над писемними, фольклорними, філологічними й іншими старожитностями загалом; на вивчення пам'яток давнього мистецтва чи античних об'єктів тощо. Зацікавлення наукою, яка тільки кристалізувалася з-поміж багатьох суміжних дисциплін, мало місце в Чернівецькому університеті одразу, спершу – переважно як дидактичною складовою, а згодом переросло в масштабні наукові дослідження.

Зразу ж після відкриття Чернівецького університету серед необов'язкових навчальних предметів для студентів теології вказана «Археологія», а на цьому ж православному богословському факультеті з-поміж основних дисциплін почали викладати «Вивчення Біблії Старого Завіту: Археологічна частина»[1]. Із часу заснування університету й до тривалої хвороби наприкінці життя цей предмет вів Ісидор Ончул (1834–1897), професор біблеїстики та екзегетики Старого Завіту та єврейської мови, професор східних мов (викладав арабську, сирійську й арамейську). Професор І. Ончул розробив відповідний курс, а в 1884 р. видав у Чернівцях «Посібник з біблійної археології», який був високо оцінений сучасниками[2].

[1] Die k. k. Franz-Josephs-Universität in Czernowitz im ersten Vierteljahrhundert ihres Bestandes. Festschrift Herausgegeben von Akademischen Senate. Czernowitz: Bukowinaer Vereinsdruckerei, 1900. S. 30.

[2] Onciul I. Manualu de Archeologia biblică. Cernăuți: Tipografia arhiepiscopală – Editura autorului, 1884. 552 p.; Die k. k. Franz-Josephs-Universität in Czernowitz im ersten Vierteljahrhundert ihres Bestandes. S. 46–47.

* DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-594-5-6